

Dokera profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – dokers.
2. Profesijas kods – 8343 14.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– dokers ir darbinieks, kas atbilstoši darba uzdevumam ostas teritorijā veic kravu stropēšanu, iekraušanu, izkraušanu tālākai transportēšanai ar pārkraušanas mehānismu vai fiziskā veidā, nodrošinot kravu drošu pārvietošanu.
Dokers strādā uzņēmumos, kas veic, kravu uzglabāšanu un pārkraušanu ostā.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izvēlēties darba uzdevuma izpildei nepieciešamās iekārtas, tehniku un palīgierīces.
2. Spēja novērtēt tehnikas, iekārtu un palīgierīču gatavību darbam.
3. Spēja vadīt kravas iekraušanas, izkraušanas un pārvietošanas tehniskos līdzekļus un iekārtas, iekraut, izkraut un pārvietot kravu atbilstoši ostas noteikumiem.
4. Spēja ievērot ceļu satiksmes noteikumus ostas teritorijā.
5. Spēja strādāt atbilstoši nozares normatīvo aktu, starptautisko dokumentu, tehnikas, iekārtu un palīgiekārtu lietošanas noteikumiem un instrukcijām.
6. Spēja piemērot kravas izmēriem vai tilpumam atbilstošas iekārtas, tehniku un palīgiekārtas.

7. Spēja tehnoloģiski pareizi salikt un nostiprināt kravas un kravas vienības.
8. Spēja atbilstoši tehnoloģijai un noteikumiem pārvietot un pielietot iekārtas, palīgiekārtas un palīgmateriālus.
9. Spēja ievērot pareizu palīgiekārtu piekabināšanas secību.
10. Spēja veikt stropēšanas darbus.
11. Spēja novērtēt kravas stropējuma un stiprinājuma atbilstību kravas pārvietošanas prasībām.
12. Spēja novērtēt kravas stabilitāti, izmēra un svara atbilstību transportēšanai.
13. Spēja skaidri un nepārprotami signalizēt, kā arī saprast signālus kravas pārvietošanai.
14. Spēja izmantot rāciju un citas saziņas ierīces.
15. Spēja orientēties kravas transporta uzbūvē un atšķirībās.
16. Spēja lasīt un pielietot darba uzdevumu izpildē kravas veidam atbilstošo tehnoloģisko karti.
17. Spēja mērīt un noteikt kravas un tilpņu izmērus vai tilpumu.
18. Spēja noteikt un pārvietot kravas atlikumus atbilstoši tehnoloģijai un instrukcijām.
19. Spēja orientēties ostas teritorijā, noliktavā un takelāžā.
20. Spēja orientēties kuģa kravas izvietojuma plānā (kargo plāns), marķējumos un kravas pavaddokumentos.
21. Spēja strādāt augstumā.
22. Spēja novērtēt personisko gatavību darbam un konkrēta darba uzdevuma izpildei.

23. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā, kā arī lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā, izmantojot mūsdienu informācijas un komunikācijas tehnoloģijas.

24. Spēja noteikt darba vietas un darba aprīkojuma atbilstību darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasībām, nepieciešamības gadījumā veikt darba aizsardzības normām atbilstošu rīcību.

25. Spēja plānot un organizēt savu darbu, ievērojot Starptautisko kuģu un ostas iekārtu aizsardzības kodeksu (ISPS kodekss), kuģu trauksmes signālus, specifiskās ostu drošības prasības un darba aizsardzības prasības, kā arī Starptautiskā jūras bīstamo kravu kodeksa (IMDG kodekss) prasības.

26. Spēja darba procesā izvēlēties un pielietot pareizus, ergonomiskus un drošus darba paņēmienus.

27. Spēja izmantot darba uzdevuma izpildei atbilstošu darba apģērbu, individuālos aizsardzības līdzekļus un atpazīšanas zīmes.

28. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

29. Spēja izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, un veikt darba pienākumus nekaitējot videi.

30. Spēja sakopt un uzturēt kārtīgu darba vietu, tehniku un iekārtas.

31. Spēja strādāt komandā atbilstoši profesionālās saskarsmes normām.

32. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

33. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

34. Spēja pašizglītoties un pilnveidot profesionālās kompetences.

35. Spēja patstāvīgi veikt darba pienākumus un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Identificēt un izvēlēties darba uzdevuma izpildei nepieciešamās iekārtas, tehniku un palīgierīces.

2. Noteikt tehnikas, iekārtu un palīgierīču gatavību darbam.

3. Novērtēt darba vietas drošību darba izpildes uzsākšanai.
4. Vadīt kravas iekraušanas, izkraušanas un pārvietošanas tehniskos līdzekļus un iekārtas, atbilstoši ostas noteikumiem.
5. Iekraut, izkraut un pārvietot kravu, pielietojot dažādu kravu iekraušanas, izkraušanas un pārvietošanas tehnoloģiju.
6. Ievērot ceļu satiksmes noteikumus ostas teritorijā.
7. Izprast darba procesam nepieciešamo tehnisko dokumentāciju, tehnoloģijas, noteikumus un instrukcijas, orientēties nozares saistošos normatīvos aktos un starptautiskos dokumentos.
8. Izprast kravu transporta uzbūvi, atšķirības un pielietošanas nosacījumus.
9. Izvēlēties un piemērot kravas izmēriem, tilpumam atbilstošas iekārtas, tehniku un palīgiekārtas.
10. Tehnoloģiski pareizi salikt un nostiprināt kravas un kravas vienības.
11. Pielietot un pārvietot iekārtas, palīgiekārtas un palīgmateriālus atbilstoši tehnoloģijai un noteikumiem.
12. Ievērot tehnoloģiski pareizu palīgiekārtu piekabināšanas secību pie kraušanas tehnikas.
13. Veikt stropēšanas darbus.
14. Novērtēt kravas stropējuma un stiprinājuma atbilstību kravas pārvietošanas prasībām.
15. Novērtēt kravas stabilitāti, izmēra un svara atbilstību transportēšanai.
16. Saprast signālus kravas pārvietošanai un precīzi un nepārprotami signalizēt.
17. Lietot rāciju un citas saziņas ierīces.
18. Lasīt, izprast un pielietot dažādu kravu iekraušanas, izkraušanas un pārvietošanas tehnoloģisko karti.

19. Aprēķināt un mērīt kravas un tilpņu izmērus un tilpumu.
20. Noteikt kravas atlikumus, to specifiku un veikt kravas atlikumu pārvietošanu.
21. Orientēties ostas teritorijā, noliktavā un takelāžā.
22. Izprast kuģu kravas izvietojuma plānu (kargo plāns), marķējumus un kravas pavaddokumentus.
23. Strādāt augstumā.
24. Nodrošinot paškontroli, novērtēt personisko gatavību darbam un konkrēta darba uzdevuma izpildei.
25. Pārvaldīt valsts valodu.
26. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
27. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
28. Lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas.
29. Ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus.
30. Ievērot Starptautisko kuģu un ostas iekārtu aizsardzības kodeksu (ISPS kodekss), darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, specifiskās ostu drošības prasības un darba aizsardzības prasības, kā arī Starptautiskā jūras bīstamo kravu kodeksa (IMDG kodekss) prasības.
31. Lietot pareizus, ergonomiskus un veselībai drošus darba paņēmienus.
32. Izmantot darba uzdevuma izpildei atbilstošu darba apģērbu, individuālos aizsardzības līdzekļus.
33. Lietot atpazīšanās zīmes, t.sk. bīstamām kravām un piesārņojošām kravām.
34. Sniegt pirmo palīdzību.
35. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
36. Sakopt un uzturēt kārtībā darba vietu, tehniku un iekārtas.

37. Strādāt komandā.

38. Ievērot profesionālās saskarsmes principus.

39. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

40. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

41. Pilnveidot savas profesionālās prasmes, iegūt un izvērtēt jaunu profesionālo informāciju.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

1.1. kuģu veidi, to uzbūve;

1.2. kravas pavaddokumentu veidi, to pielietošana un ietvertā informācija.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

2.1. ostas teritorijas, ostas ēku un kuģu plāni;

2.2. ostas tehnikas un iekārtu uzbūve, darbības pamatprincipi;

2.3. palīgiekārtas un palīgmateriāli kravu nostiprināšanai un pārvietošanai;

2.4. kuģu kravas izvietojuma plāns (kargo plāns) un kravu marķējumi.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

3.1. kravu veidi un to specifika;

3.2. kravu atpazīšanas zīmes, t.sk. bīstamām kravām un piesārņojošām kravām.

3.3. kravu izkraušanas, iekraušanas un pārvietošanas tehnoloģijas;

3.4. ceļu satiksmes noteikumi;

3.5. drošības zīmes un noteikumi, prasības un instrukcijas darbam ostas teritorijā;

3.6. kravas iekraušanas, izkraušanas un pārvietošanas tehnikas līdzekļu un iekārtu darbība un vadīšanas noteikumi;

3.7. kravas mērinstrumentu veidi un pielietošana;

3.8. kravas parametri, kravas novietošanas laukumu mērījumu veikšana un fiksēšana;

3.9. stropēšanas tehnoloģija;

3.10. signālu veidi un nozīme, signalizēšanas noteikumi;

3.11. elektrotehnika;

- 3.12. speciālais darba apģērbs darbam uz kuģa un ostas teritorijā, individuālie aizsardzības līdzekļi un to lietošana;
- 3.13. profesionālā saskarsme;
- 3.14. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.15. valsts valoda;
- 3.16. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
- 3.17. nozares profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā;
- 3.18. darba aizsardzība (t.sk. pirmā palīdzība), elektrodrošība un ugunsdrošība, specifiskās drošības prasības darbam ostas teritorijā vai uz kuģa, t.sk., Starptautisko kuģu un ostas iekārtu aizsardzības kodekss (ISPS kodekss), kuģu trauksmes signāli un atbilstošas rīcības prasības, specifiskās ostu drošības prasības un Starptautiskais jūras bīstamo kravu kodekss (IMDG kodekss);
- 3.19. arodveselība un ergonomika;
- 3.20. vides aizsardzības prasības un normatīvie akti;
- 3.21. informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, to pielietošana;
- 3.22. darba tiesisko attiecību normas.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Darba uzdevumu saņemšana no darba vadītāja.	<p>1.1. uzklaustīt darba vadītāja norādījumus un iepazīties ar darba uzdevumu;</p> <p>1.2. identificēt un saņemt darba uzdevumam atbilstošu tehniku, iekārtas, palīgierīces un materiālus;</p> <p>1.3. precizēt darba uzdevumus tā izpildes gaitā.</p>
2. Kravas vietas sagatavošana un sakopšana.	<p>2.1. pārliecināties par iekārtu un palīgiekārtu atbilstību darba uzdevumam;</p> <p>2.2. nogādāt iekārtas un palīgiekārtas kravas novietošanas vietā, izmantojot atbilstošu tehniku (takelāžu);</p> <p>2.3. novietot palīgmateriālus (seperāciju) kravas laukumā (t.sk., vagonā, kuģa tilpnē, auto transportā u.c.);</p> <p>2.4. veikt kravas vietas sakopšanu atbilstoši kravas veidam;</p> <p>2.5. nogādāt kravas atlikumus atbilstoši darba uzdevumam un instrukcijām.</p>

<p>3. Veikt ģenerālkravu un konteinerkravu stropēšanu un nostiprināšanu.</p>	<p>3.1. identificēt un saņemt nepieciešamās palīgierīces un pārliecināties par to atbilstību darba uzdevumu un drošības prasībām;</p> <p>3.2. veikt palīgierīču stropēšanu un stiprināšanu pie celtņa (krāna), kravas;</p> <p>3.3. dot signālu tehnikas vadītājam kravas stiprinājuma pārbaudes veikšanai;</p> <p>3.4. pārliecināties par drošu kravas stiprinājumu;</p> <p>3.5. dot signālu kravas tālākai pārvietošanai.</p>
<p>4. Veikt kravas iekraušanu un izkraušanu ar pārkraušanas mehānismu.</p>	<p>4.1. pārvietot kravu ar attiecīgo tehniku atbilstoši uzdevumam ostas teritorijā;</p> <p>4.2. saņemt atļauju kravas iekraušanas vai izkraušanas uzsākšanai;</p> <p>4.3. ieslēgt pārkraušanas mehānismu;</p> <p>4.4. veikt pārkraušanas mehānisma vadību;</p> <p>4.5. pārkraut kravu atbilstoši uzdevumam.</p>
<p>5. Veikt signalizēšanas pasākumus.</p>	<p>5.1. izmantot atpazīstamības elementus (apģērbu, zīmes);</p> <p>5.2. pārliecināties vai noskaidrot par kravas gatavību pārvietošanai;</p> <p>5.3. dot precīzus signālus kravas pārceļšanai, pārvietošanai un nolaišanai.</p>
<p>6. Darba drošības, darba aizsardzības un vides aizsardzības prasību ievērošana.</p>	<p>6.1. izvēlēties un pielietot darba uzdevumam atbilstošu darba apģērbu (ķivere, apavi, vestes u.c.);</p> <p>6.2. saņemt un lietot individuālos aizsardzības līdzekļus;</p> <p>6.3. pirms darba uzsākšanas, izvērtēt savu personīgo gatavību darbam un veikt atbilstošas pārbaudes;</p> <p>6.4. pārliecināties, ka tehnika, ierīces un palīgmateriāli ir darba kārtībā un droši darba uzsākšanai;</p> <p>6.5. ievērot darba drošības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus;</p> <p>6.6. sniegt pirmo palīdzību;</p> <p>6.5. ievērot vides aizsardzības prasības profesionālajā darbībā.</p>

Dokera profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Mārtiņš Bekkers	eksperts, SIA "RCT", dokers;
Mareks Freibergs	eksperts, AS "Liepājas Osta LM", dokers;
Viktors Panasjuks	eksperts, AS "Liepājas Osta LM", dokers;
Andris Lagzdiņš	eksperts, AS "Ventspils Tirdzniecības osta" (VTO), dokers;
Aļģirts Kiseļus	eksperts, AS "Ventspils Tirdzniecības osta" (VTO), dokers;
Andra Šenberga	moderatore, Izglītības kvalitātes valsts dienests, vadītājas vietniece; Licencēšanas un reģistru departamenta direktore;
Sandijs Miķelsons	moderators, SIA "PricewaterhouseCoopers", projekta vadītājs.

Dokera profesijas standarta eksperti:

Aleksejs Holodņuks	Latvijas Ūdens transporta arodbiedrību federācija, priekšsēdētājs;
Džineta Innusa	Latvijas Republikas Satiksmes ministrija, valsts sekretāra vietniece.